

Carmen Iordăchescu

Dana Dogaru

Să dezlegăm tainele textelor literare

clasa a IV-a • semestrul 2

CUPRINS

7. RECAPITULARE ÎNȚIALĂ

<i>Legenda crivățului</i>	4
---------------------------------	---

8. UNIVERSUL ȘCOLII

<i>Seara talentelor, după Sara Pennypacker</i>	9
--	---

<i>Școala de altădată, după Romulus Dinu</i>	16
--	----

Recapitulare	22
--------------------	----

9. COMUNICĂM

<i>Charlie și fabrica de ciocolată, de Roald Dahl</i>	27
---	----

<i>Habarnam devine pictor, după Nikolai Nosov</i>	34
---	----

Recapitulare	40
--------------------	----

10. A ȘTI, A FACE, A FI ÎMPREUNĂ

<i>Unde-i tata?, după Jack Canfield</i>	43
---	----

<i>Necazurile unui uragan de treabă, după Adina Popescu</i>	49
---	----

Recapitulare	53
--------------------	----

11. PLANETA COPILĂRIEI

<i>Un prieten pentru Faruk, după Don Rowe și Jan Newton</i>	58
---	----

<i>Fiind băiet păduri cutreieram, de Mihai Eminescu</i>	64
---	----

Recapitulare	68
--------------------	----

12. DOAR UN PAS PÂNĂ LA VACANȚĂ

<i>Din fereastra clasei mele, de Emilia Căldăraru</i>	72
---	----

<i>Emil pornește la drum, după Erich Kästner</i>	75
--	----

<i>Proiect: Valea Prahovei - o destinație de vacanță</i>	79
--	----

Recapitulare finală 1	82
-----------------------------	----

Recapitulare finală 2	87
-----------------------------	----

8. UNIVERSUL ȘCOLII

Seara talentelor

după Sara Pennypacker

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Bifează varianta corectă.

a) *Proiectul a fost lansat:*

- în vacanța mare
- la începutul anului școlar
- la sfârșitul anului școlar

b) *Banii strânși vor fi folosiți:*

- pentru acțiunea de vânzare de prăjituri
- pentru marea excursie de primăvară
- pentru Seara talentelor

c) *Spectacolul „Seara talentelor” va fi organizat de:*

- clasele a V-a și a VI-a
- clasele I și a II-a
- clasele a III-a și a IV-a

d) *Clementina i-a ținut de urât în timpul repetiției:*

- Margaretei
- învățătoarei Margaretei
- directoarei

e) *Directoarea a invitat-o să-i fie asistentă pentru că:*

- învățătoarea Margaretei a trebuit să plece
- fusese mulțumită de felul în care Clementina s-a implicat la repetiții
- avea încredere în Clementina

f) *Clementina și-ar fi dorit să fie pe scenă:*

- ca să știe ce simți când ești aplaudat
- deoarece era invidioasă pe colegii ei
- pentru că nu îi plăcea să fie regizor

g) *La finalul spectacolului:*

- directoarea i-a mulțumit Clementinei în fața publicului și acesta a aplaudat-o
- directoarea n-a fost mulțumită de Clementina
- directoarea a rugat publicul s-o aplaude pe cea care făcuse totul posibil

2

Încercuiește varianta potrivită.

a) *„să-mi ții de urât” are înțelesul de:*

- să stai cu mine
- să stai lângă o persoană mai puțin arătoasă
- să ții ceva în mână

b) *„împietrise de emoție” are sensul de:*

- nu îți putea stăpâni emoțiile
- era agitată
- emoția o făcea să nu se mai poată mișca

c) „mi-a aruncat o privire aspră“ înseamnă:

- s-a uitat frumos la mine
- m-a ignorat
- s-a uitat o clipă, dezaprobat, la mine

d) „a deschis serbarea“ are înțelesul de:

- a început serbarea
- a terminat serbarea
- a dat la o parte cortina

e) „de parcă soarele mi-ar fi răsărit drept în piept“ are sensul de:

- era foarte tristă
- era foarte fericită și mândră
- se simțea încălzită

f) „am rămas cu privirile pironite“ înseamnă:

- a rămas nemișcată de emoție
- se uita fix la cei din fața ei
- i s-a făcut rău

g) „își ațintiseră privirile asupra mea“ are înțelesul de:

- se uitau toți la ea
- nu o privea nimeni
- o priveau pe furiș

3 Spune-ți părerea!

☀ De ce crezi că învățătoarea Margaretei a privit-o aspru pe Clementina când directoarea i-a mulțumit la repetiții?

☀ De ce a ales-o directoarea pe Clementina ca asistentă atunci când învățătoarea Margaretei a trebuit să plece?

☀ De ce directoarea a prezentat-o publicului ca fiind cea care făcuse posibilă realizarea spectacolului?

☀ De ce se simțea Clementina atât de mândră atunci când directoarea i-a spus că se bucură că e cu ea?

4 Caracterizează-o pe Clementina completând cvintetul.

Clementina

Două adjective →

Trei verbe →

O propoziție formată din patru cuvinte →

Un cuvânt care o caracterizează →

5 Înlocuiește expresiile/cuvintele colorate cu altele cu același înțeles.

☀ Clementina, *mi se pare* că nu te am pe listă! _____

☀ Clementina, poți *să-mi ții de urât* în timpul repetiției! _____

☀ Orice *ar fi mers anapoda*, am reușit să reparăm. _____

☀ Acest lucru *m-a luat* complet *prin surprindere*. _____

☀ Simțeam că zgomotul *o să-mi smulgă urechile*. _____

6 Joc de rol

Interpretați, la alegere, un dialog pentru una dintre situațiile următoare:

- între învățătoarea Margaretei și Clementina, după spectacol;
- între directoarea și Clementina;
- între tine și Clementina.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Completează seriile cu alte exemple.

- ☆ _____ = aptitudine , înclinație
- ☆ dezamăgită = _____ decepționată _____ , _____ *iluzie*
- ☆ învăpăiată = _____ , _____
- ☆ împietrise = _____ , _____
- ☆ serbarea = _____ , _____
- ☆ îngrijorată = alarmată _____ , _____
- ☆ reverențe = închinăciuni _____ , _____
- ☆ surprindere = _____ , _____
- ☆ pironite = _____ , _____

2 Scrie antonimele potrivite.

- să strângă ≠ _____
- a organiza ≠ _____
- dezamăgită ≠ _____
- a deschis ≠ _____
- mândră ≠ _____
- talentată ≠ _____

3 Completează cu „cam” sau „c-am”.

După repetiții, am anunțat-o pe directoarea că spectacolul va ține _____ o oră. Cred _____ apreciat destul de precis, pentru că fiecare moment putea dura mai mult sau mai puțin.

A fost _____ mâhnită că s-a depășit timpul, dar mă bucur _____ reușit s-o înveslesc la final!

4 Alcătuieste enunțuri potrivite, câte două pentru fiecare dintre ortogramele: „c-am” și „cam”.

5 Compune propoziții cu următoarele pronume: „dânsa”, „dumneaei”.

6 Selectează din text șase substantive și șase adjective și analizează-le după model:

Model: școala = **substantiv comun, numărul singular, genul feminin;**
marea = **adjectiv, se acordă cu substantivul „excursie”, numărul singular, genul feminin**

Aprofundează!

Pronumele personale de politețe sunt folosite pentru a arăta respectul.

Numărul	Persoana I	Persoana a II-a	Persoana a III-a
Singular	-	dumneata/dumneavoastră	dumneaei/dumnealui
Plural	-	dumneavoastră	dumnealor

Atenție însă: „dânsul”, „dânsa”, „dânșii”, „dânsele” sunt doar pronume personale.

7 Selectează din text 6 pronume (forme accentuate și neaccentuate) și folosește-le în alte enunțuri.

8 Confectionează o invitație adresată părinților ori doamnei director pentru un spectacol pe care îl organizează clasa ta. Alege un nume potrivit pentru spectacol.

9 Alcătuieste familia cuvintelor „mulțumi“, „grijă“.

10 Compune enunțuri cu sensurile cuvintelor „a lansa“, „s-a înclinat“.

• Verbul •

1 Selectează din text 10 verbe care exprimă acțiuni legate de spectacolul organizat.

2 Găsește în text verbe la numărul singular, apoi trece-le la numărul plural.

Numărul singular	Numărul plural

3 Schimbă numărul, apoi persoana verbului, conform modelului.

Model: a lansat → au lansat → ați lansat

- a propus → _____ → _____
- a întrebat → _____ → _____
- a venit → _____ → _____
- a pus → _____ → _____

4 Cine face acțiunea exprimată de verb?

Verbul	Cine?
a mulțumit	
am tras	
au aplaudat	
am plecat	
ațintiseră	
simțeam	
știam	
ești	

5 Precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate în propozițiile următoare:

- ☼ Eu **port** o rochie nouă. _____
- ☼ Galați este **port** la Dunăre. _____
- ☼ **Număr** prăjiturile. _____
- ☼ E un **număr** reușit. _____
- ☼ **Pui** scaunul la loc, te rog? _____
- ☼ Din ou a ieșit un **pui** galben. _____
- ☼ **Cer** colegei un stilou. _____
- ☼ Norii alunecă pe **cer**. _____

6 **Activitate în perechi.** a) Subliniază verbele din textul dat și apoi grupează-le în coloane în tabelul următor. Corectați-vă între voi, apoi la nivelul clasei.

„– Bzzz! Unde este Barbă Cloanță Cotoroanță? au întrebat albinele. Nimeni nu a știut răspunsul.
– Haideți! zice una zburând în sus. Dacă ne împrăștiem toți, îl vom găsi iute.

Albinele au zburat în toate părțile. Veverițele, câte erau, căutau copacii cu scorburi. Meșterul Ciocănitoare s-a înălțat până deasupra Luminișului. El l-a întâlnit pe cinstitul Jupân Cârțiță și l-a rugat să-l găsească pe domnul Barbă Cloanță pe sub pământ. Dacă își făcea cumva siesta la umbră, în țarina străbună?!

Un singur loc a rămas, unde niciunul n-a îndrăznit să-l caute: locuința lui Cipi.“ (Fodor Sándor)

Verbe de acțiune	Verbe de stare	Verbe de existență
	își făcea siesta (se odihnea)	

b) Colorează cu galben verbele la timpul prezent și cu roșu pe cele la viitor. Încercuiește verbele care nu sunt la persoana a III-a.

7 Subliniază, apoi analizează verbele. La ce timp se află majoritatea verbelor?

De Ziua mamei am organizat la școală un spectacol foarte frumos. Am pregătit câteva scenete amuzante, pe care le-am repetat ori de câte ori aveam puțin timp liber.

– Tu ce ai pregătit, Corina?

– Eu voi cânta un cântec care îi place mamei foarte mult și-o emoționează de fiecare dată.

Seara dedicată mamelor i-a încântat pe toți cei prezenți!

8 Completează formele care lipsesc.

☼ eu așez	☼ eu scriu	☼ eu vin	☼ eu creez
☼ tu _____	☼ tu _____	☼ tu _____	☼ tu _____
☼ el/ea așază	☼ el/ea _____	☼ el/ea _____	☼ el/ea crează
☼ noi _____	☼ noi _____	☼ noi _____	☼ noi creăm
☼ voi _____	☼ voi _____	☼ voi _____	☼ voi _____
☼ ei/ele _____	☼ ei/ele _____	☼ ei/ele _____	☼ ei/ele _____

9 Pune la viitor verbele următoare:

a) § Eu știu → eu voi ști

§ Tu știi → _____

§ El _____ → _____

§ Noi _____ → _____

§ Voi _____ → _____

§ Ei/ele _____ → _____

b) *merg, spun, am, ieri, vedem, mergi, spune, aveți, vezi.*

10 Notează cinci verbe la timpul trecut, persoana a II-a, număr singular.

11 Scrie-le o scurtă scrisoare părinților. Folosește verbele următoare după ce le-ai pus la timpul prezent: „*voi veni*“, „*va sosi*“, „*voi călători*“, „*veți aștepta*“.

● **Susținerea unei opinii** ●

1 a) Extrage din text elemente semnificative pentru a argumenta opiniile următoare:

- Clementina nu s-a aflat pe lista participanților la spectacol.
- Micuța Clementina a început să aibă încredere în ea.

b) **Subliniază** cuvintele care introduc un argument sau care organizează textele pe care le-ai scris.

2 Găsește argumente pentru a-ți susține opiniile pentru următoarele situații:

- a) vrei s-o convingi pe mama să te înscrie la înot/schi;
- b) vrei să îți convingi colegul care nu este prea silitor să devină mai perseverent;
- c) vrei s-o convingi pe prietena ta să accepte un rol negativ într-o scenetă (alege tu personajul!);
- d) vrei s-o convingi pe doamna învățătoare că ai făcut tema, deși ai uitat caietul acasă.

3 a) Interpretați dialogul de pe pagina alăturată, punând accent și pe limbajul nonverbal (mimică, gesturi, atitudine).

Oferta

Joc de rol

La chioșcul cu ziare se opresc Radu și prietenul său, Nicu.

R: – Ia vino, Nicule, să-ți arăt o ofertă grozavă!

N: – Care? întrebă curios băiatul.

R: – Dacă iei două reviste de jocuri, câștigi trei dinozauri! spuse Radu încântat.

N: – Păi, eu n-am bani pentru două reviste, se dezumflă imediat Nicu.

Radu avea fața radioasă și ridică mâinile în sus a victorie.

R: – La preț de una și ju-mă-ta-te! spuse pe silabe amicul său așteptând efectul.

N: – Oricum nu am toți banii, insistă Nicu arțagos.

R: – Jumătate ți-i împrumut eu până mâine. Ce zici? continuă victorios Radu.

N: – Vin mâine și le iau eu.

Radu se uită la el gata să explodeze.

R: – Mâine e închis. E ziua de Paște! E oferta de Iepuraș. Eu vreau să-ți dau două reviste și trei dinozauri la superofertă și tu?!

N: – Bine, acceptă Nicu și se mai luminează la față.

R: – Vă rog să-mi dați două seturi de reviste cu dinozauri la ofertă, ceru Radu.

V: – Te costă 20 de lei, preciză vânzătoarea.

R: – Imediat!

Radu îi întinse banii și luă încântat revistele.

N: – Mulțumim, rosti Nicu.

V: – La mulți ani, băieți! le ură vânzătoarea.

b) **Subliniază în dialog argumentele lui Radu.**

c) **Bifează și motivează.** Atitudinea lui Radu este:

fermă

logică

șovăitoare

argumentată

tiranică

• Ortograme •

1

Transformă după model.

a) **Model:** Tu **nu ai scris.**

→ Tu **n-ai scris.**

• El nu a venit.

→ _____

• Nu ai decât să te hotărăști.

→ _____

• Noi nu am râs.

→ _____

• Copiii nu au avut răbdare.

→ _____

• Voi nu ați văzut spectacolul.

→ _____

• Încă nu am plecat acasă.

→ _____

b) **Model:** El **îi ajută.**

→ El **i-ar ajuta,**

• Ea îi sfătuiește.

→ _____

• Ei îi întreabă.

→ _____

• Ele îi mulțumesc.

→ _____

} dacă ar putea

2

Alcătuiește enunțuri în care să folosești cuvintele: n-ai, c-am, ne-am, ce-ai, de-al.

3

Alcătuiește propoziții cu următoarele grupuri, conținând pronume + verb: l-am văzut; i-au liniștit; i-ai adus; ne-ai certat; te-a întors; v-ați pregătit; m-am străduit; le-ai povestit.